

वा० रा०

॥२९॥

कृतदारः ऊढभार्यः ॥ भवतीतिसंबुद्धिः ॥ इयं भार्या ममदयिता सन्निहिताचेतिशेषः ॥ ससपत्नता सशत्रुता पत्युर्भार्यांतरंहि भार्यांतरस्य शत्रुभूतं भवति ॥ सपत्नीसाहित्य मितिवार्थः ॥ अगुणवचनत्वेप्यार्षः पुंवद्भावः ॥ सपत्नीशब्दश्च सपत्नप्रकृतिकोपि भर्तुर्द्वितीयभार्यायामेव रूढइति ध्येयं ॥ २ ॥ अकृतदारः अकृतपरदारपरिग्रहइति ॥ धातूनामनेकार्थत्वादसन्निहितदारइतिवा हृदिस्थोर्थः नहि रामो मिथ्याब्रूते परिहासादौ मिथ्याभाषणे नदोषइत्यनेन सूच्यते इतिवयं एवमुत्तरत्रापि ॥ ३ ॥ अपूर्वी इतः प्राग्भा यासुखानभिज्ञोऽतएव भार्ययार्थी प्रयोजनवान् ॥ आंतराशयस्तु इतः पूर्वं परभार्यासुखानभिज्ञः ॥ भार्ययार्थी स्वभार्यार्थीति ॥ अस्यते रूपस्यायमनुरूपो भविष्यति ॥

आ० कां०

कृतदारोऽस्मि भवति भार्येयंदयिता मम ॥ त्वद्विधानांतु नारीणां सुदुःखाससपत्नता ॥ २ ॥ अनुजस्त्वेष मे भ्राता शीलवान्प्रियदर्शनः ॥ श्रीमानकृतदारश्च लक्ष्मणो नाम वीर्यवान् ॥ ३ ॥ अपूर्वी भार्यया चार्यीति रुणः प्रियदर्शनः ॥ अनुरूपश्चेते भर्तारूपस्यास्य भविष्यति ॥ ४ ॥ एनं भज विशालाक्षि भर्तारं भ्रातरं मम ॥ असपत्नावरारो हे मे रुमर्कप्रभायथा ॥ ५ ॥ इति रामेण सा प्रोक्ता राक्षसी काममोहिता ॥ वि सृज्य रामं सहसा ततो लक्ष्मणमब्रवीत् ॥ ६ ॥ अस्य रूपस्य ते युक्ता भार्या हंवरवर्णिनी ॥ मया सह सुखं सर्वान्दंडकान्विचरिष्यसि ॥ ७ ॥ एवमुक्तस्तु सौमित्रो राक्षस्यावाक्यकोविदः ॥ ततः शूर्पनखीं स्मित्वा लक्ष्मणो युक्तमब्रवीत् ॥ ८ ॥ कथं दासस्य मे दासी भार्या भवितुमि च्छसि ॥ सोहमार्येण परवान् भ्रात्रा कमलवर्णिनि ॥ ९ ॥ सन्मद्वार्थस्य सिद्धार्थमुदितामलवर्णिनी ॥ आर्यस्य त्वं विशालाक्षि भार्या भ वयवीचसी ॥ १० ॥

यसंगीकरिष्यतीतिशेषः ॥ ११ ॥ भर्तारमेनं भजेत्यन्वयः ॥ भर्तृत्वेन सेवस्वेतियावत् ॥ असपत्ना सांप्रतमितिशेषः ॥ अर्कप्रभा मेरुं यथा भजति तथा ॥ एवंविधोऽपि वादो रामस्य संप्रति काममोहतः प्राप्तायाः द्राक्षिक्कारे दुःखं भाभूदित्याहुः ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ शूर्पनखीमिति शुद्धयौगिकं ॥ ८ ॥ दासस्य मे भार्या भूत्वा कथं दासी भवितुमिच्छसीतियोजनता ॥ परवान्पराधीनः ॥ कमलवर्णिनी रत्नकमलसदृशवर्णवती ॥ ९ ॥ १० ॥

॥२९॥